המגרש פרק תשיעי גיטין

ואוקימנא כתוך. גרים פירקין ושמעינן מינה דאילו בעל מנת אפילו כתבו בתוכו כשר: **אימא דברי הכל כשר כו'.** ר' זירא לטעמיה דאוקי פלוגתא בלפני התורף הלכך ד"ה פסול לא משכחת לה: **ולימא.** ליה רבי זירא לתנא תני ה"ז פסול ולא תימני דברי הכל וימא רבי היא: **מנא ד"ה אמנייה.** ע"כ דברי הכל אמנייה רביה לתנא דאי אמנייה הרי זה לא הוה מיתלף ליה בדברי הכל אפילו שכח גירסא שלו אבל כשר בפסול מיתלף ליה אם שכח שמועתו להכי אמר ליה תני דברי הכל כשר דמסתברא דהכי אגמריה רביה: **מתני' אנא לאבא ולאחיך כו'.** לאו שיורא הוא דבלאו איסור איסות נמי לא תפסי להו בה קידושין: **אלמנה לכהן גדול.** כיון דקידושין מופסין במייבי לאוין כדאמרינן בפ"ק דקדושין (דף יח:) ולהאי לא תפסי משום איסור איסות שבה אשכחת דשייר בגיעה: **ולכל מי שיש לה עליו קדושין.** אם היתה פנויה ואפילו בעבירה דאיסור לאו: **פסול.** דהוי שיור: **גמ' כללא דרישא.** ולכל מי שאין לה עליו קדושין: **נפיני.** מן הגבעונים שהיו משבעה אומות ואיכא לאו דלא תתחתן בהם[a]: **מצרי ואדומי.** בתוך שלשה דורות שהם באיסור עשה: **חוץ מקידושי קטן.** חוץ מפלוני וקטן הוא: **קטנה מתגרשת.** אם קיבלה גיטה לאחר מיתת אביה: **בקידושי אביה.** כלומר ואפילו קידשה אביה לאיש הזה דהוו להו קדושין גמורין: **והא בעינן וילאה והיפה.** דלא מיגרשה אא"כ רצויה לקדש את עצמה לאיש אחר: **אלא אפילו לכלל הויה.** לאחר זמן וקא חשיב ליה מעכשיו דלא דק קרא למימר דתיהוי השתא בת הויה לענין שיורא נמי הוי שיור: **הגולדים.** עתידין להולד: **או דלמא עתידין דמתילדי.** ומיתסרא עליהן מפני[b] (חשמו) של זה הלכך הוי שיור: **עבד ועובד כוכבים נמי.** הא מצית למימר הכא עתידי דמיגיירי ואפ"ה לא הוי שיור: **השתא מיהא לא חזיא ליה.** כל זמן שאחותה קיימת ולא הוי שיור: **חוץ מזנותיך.** אלא תנעלי בזנות: **או דלמא שייר בביאה.** בעולמא ולד איסות קיימן בה: **אבא ואביך בני נישואין נינהו.** דתיסק אדעתיה דבעי לאתויי בהדה הא לא תפסי בה קדושין: **אלא לאו בזנות.** ואבא ואביך הוא דלא הוי שיור דבלאו הכי נמי אסירא להו: **ודלמא בנישואין.** קמני מתני' ואף על גב דלאו אורחא הוא הלכך לאחר הוי שיור אבל בזנות אימא לא הוי שיור: **משכבי אשה כתיב.** הקיש שני משכביה לכל דבר: **ואישה יפרנו.** וכיון דשייר הפרת נדרים לגביה אישה קיימא ביה: **מתרומתיך.** שאם תנשאי לכהן לא יאכילך בתרומה: **קנין כספו.** הוא יאכל בו כתיב והאי כיון דלאו בר הכי הוא לא הוה קנין כספו ואשתכח דשייר בקדושין אבל כהניס: **חוץ מירושתך.** שאם תמותי אני יורשך: **ממשפחתו וירש אותה.** מכאן שהבעל יורש את אשתו וכיון דאיהו ירית לה אשתו היא: **חוץ מקידושיך בשטר.** שאם יקדשך בשטר לא יהו קידושין כלומר משייר אחד מדברי קדושין ולא שייר את כולם: **ואיתקש הוויות להדדי.** והיכא דשייר מדא מינייהו לא קיימא ביה ויצאה: **מתני' גופו של גט.** עיקר כתב הגט כך יכתבו בו:

ולן

דברי הכל כשר. אע"ג דבתוך פסול אפילו אחר התורף כדאמרינן בסמוך ואי בעית אימא לאחר התורף ודברי הכל מ"מ לא גזרינן ביה ע"מ אטו חוץ דחוץ לאחר התורף אינו פסול אלא מדרבנן גזרינן אטו לפני תורף ולא גזרינן גזירה לגזירה: **רבא** אמר מחלוקת **לאחר התורף.** דרבי גזר ע"מ דלאחר התורף אטו ע"מ דלפני התורף אע"ג דלפני התורף נמי אינו אלא גזירה אטו חוץ דחוץ מדא גזירה היא: **אבל לפני התורף דברי הכל פסול.** דגזרינן אטו חוץ וכחוץ הוא פסול גמור אפילו על פה דסבר רבא דלא נכתב לשם כריתות:

ומתני' דקתני כתבו ואוקימנא בחוץ אבל על מנת לא פסול לאחר התורף ורבנן. והוא הדין דבלאו האי טעמא צריך לאוקומי מתני' לאחר התורף מדקתני כתבו דמשמע אבל על פה כשר:

תניתוה קטנה מתגרשת בקידושי אביה. וא"ת ודלמא מן המרוסין איירי ויש לה אב דבת הויה היא ועוד אמאי לא קא מייתי מתניתין דפרק התקבל (לעיל דף פה.) קטנה שאמרה התקבל לי גיטי אינו גט עד שיגיע גט לידה ומוקמינן לה בפ"ב דקדושין (דף מד:) בחין לה אב ואור"י דהך ברייתא משמע ליה בכל ענין אפילו אין לה אב או מן הנשואין דאין לאביה רשות בה אבל מתניתין דהתקבל מצי למדמיה נדיס לה אב כדמשמע פשט דמתניתין דקתני כתב הכי ואם אמר אביה כו' והכי הוה בעי למידק בפרק שני דקדושין (דף מד:)

[c] דכיס לה אב עסקינן:

חוץ מתרומתיך מהו. פי' בקונטרס שאם תנשאי לכהן לא תאכל בתרומה ואין נראה לר"י דבלאו הכי לא אכלה בתרומה דגרושה ממאלמנת בנישאת כהן ואפילו קידשה ונשאה ולא בא עליה דמשמעות לנישאה פסולה היא אע"ג דאהני מה שמשייר שתהא אסורה לאכול מן התורה מכל מקום נראה דומק לפרש כן ונראה לפרש חוץ מתרומה שהוא כהן ומגרשה לכל דבר חוץ שלא תיאסר באכילתה אי הוי שיור דקנין כספו אמר רחמנא דע"י קידושין אוכלת בתרומה אם כן עדיין קידושין עליה ואין זה כריתות אי דילמא בקידושין הא לא שייר שתוכל להתקדש למי שתרצה וכי האי גוונא פי' בקונטרס עצמו גבי חוץ מירושתך ומהפרת נדריך:

רבי

מסורת הש"ם

[a] פ"א ל"ג. [b] (לעיל ל: כתובות פג:), [c] (כתובות מו: וש"נ), [d] מגרש ה:, [e] (דברים ז), [f] (נ"ל לאיסורו),

תורה אור השלם

1. וְאִישׁ אֲשֶׁר יִשְׁכַּב אֶת זָכָר מִשְׁכְּבֵי אִשָּׁה תּוֹעֵבָה עָשׂוּ שְׁנֵיהֶם מוֹת יוּמָתוּ דְּמֵיהֶם בָּם:
ויקרא כ יג
2. כָּל נֶדֶר וְכָל שְׁבֻעַת אִסָּר לְעַנֹּת נָפֶשׁ אִישָׁה יְקִימֶנּוּ וְאִישָׁהּ יְפֵרֶנּוּ:
במדבר ל יד
3. וּכֹהֵן כִּי יִקְנֶה נֶפֶשׁ קִנְיַן כַּסְפּוֹ הוּא יֹאכַל בּוֹ וִילִיד בֵּיתוֹ הֵם יֹאכְלוּ בְלַחְמוֹ: ויקרא כב יא
4. וְאִם אֵין אַחִים לְאָבִיו וּנְתַתֶּם אֶת נַחֲלָתוֹ לְשֹׁאֵרוֹ הַקָּרֹב אֵלָיו מִמִּשְׁפַּחְתּוֹ וְיָרַשׁ אֹתָהּ וְהָיְתָה לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְחֻקַּת מִשְׁפָּט כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְיָ אֶת מֹשֶׁה:
במדבר כז יא

גליון הש"ם

תוס' ד"ה תניתוה קטנה וכו' בפ"ק דכ"ם לה אב עסקינן. עי' לעיל דף מד ע"ב תד"ה נערה:

תוספות רי"ד

ע"מ שאינו פוסל בפה אינו פוסל בכתב: א"ר זירא סבר גזרינן ע"מ אטו חוץ ורבנן סברי לא גזרינן אבל לאחר התורף דברי הכל כשר: ורבא אמר מחלוקת לאחר התורף דר' סבר גזרינן לאחר התורף אטו לפני התורף ורבנן סברי לא גזרינן אבל לפני התורף דברי הכל דבר הכל פסול. פי' ס"ל לרבא כל תנאים דמיכתבי בגיטא מקמי התורף פסול מן התורה שאין זה ספר כריתות כיון שתנאי כתוב בתוכו ואע"פ שהוא תנאי כשר והאשה רוצה לקיימו אלא צריך לכתוב הגט בלי תנאי ואפילו שרוצה להתנות יתנה בעת שמוסרו לה. ור' זירא סבר אם תנאי כשר הוא אינו פוסל ומקרי ספר כריתות כיון שיכולה לקיימו והלכתא כרבא. נמצא מעכשיו לפי פסק ההלכה דלפני התורף פוסל חוץ כין בכתב כגון שכתבו בתוכו כין בעל פה כגון שהודיעו לסופר והסופר כתבו ע"ד כן שאין לו תקנה עולמית וע"מ שהוא תנאי כשר הוא פוסל דוקא בכתב שאין לו תקנה עולמית אבל בעל פה לא פסיל אבל מיהו צריך ליתנו לה באותו התנאי כיון שנכתב התורף ע"ד כן ואם רוצה הבעל לחזור מן התנאי ולגרשה בלא תנאי צריך לכתוב לה גט אחר בלא תנאי ולאחר התורף חוץ פוסל דוקא בכתב אבל בעל פה לא פסיל אבל מיהו צריך ליתנו לה באותו התנאי כיון שנכתב התורף ע"ד כן ואם רוצה הבעל לחזור מן התנאי ולגרשה בלא תנאי צריך לכתוב לה גט אחר בלא תנאי ולאחר התורף חוץ פוסל דוקא בכתב אבל בעל פה לא פסיל ליה אלא יכול ליתנו לה בלא חוץ והוא כשר וע"מ אינו פוסל

עין משפט נר מצוה

[a] בד א ב מיי' פ"ח מהל' גירושין הל' ד סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סי' קמז סעיף כ:
[b] בה ג ד ה מיי' שם הל' ה סמג שם טוש"ע אה"ע סימן קלו סעיף כ:
[c] בו ו ז ח ט י מיי' שם הלכה ו טוש"ע שם סעיף כ:
[d] בז כ מיי' שם הלכה ו:
[e] בח ל מיי' שם סמג שם טוש"ע שם סעיף ג:
[f] בט מ מיי' שם פ"ז הלכה ד סמג שם טוש"ע אה"ע סימן קטו סעיף מא:

תוספות רי"ד (המשך)

אפילו בכתב שכל מה שרוצה להתנות אחר התורף כין בכתב כין בעל פה יכול להתנות ואם רוצה לחזור מתנאו ולגרשה בו בלא תנאי הרשות בידו כיון שהתורף נכתב בלא תנאי: **מתני'** הרי את מותרת לכל אדם אלא לאבא ולאביך לאחי ולאחיך לעבד ולעובד כוכבים ולכל מי שאין לה עליו קידושין כשר. פי' דכיון דאסורי עלה מדאורייתא לאו שיור הוא וכשר הרי את מותרת לכל אדם אלא אלמנה לכה"ג גרושה וחלוצה לכ"ה ממזרת ונתינה לישראל בת ישראל לנתין ולממזר ולכל מי שיש לה עליו קידושין אפילו בעבירה פסול: בעא מיניה רבא מרב נחמן חוץ מקדושי קטן מהו השתא מיהו לאו בר הויה הוא אז דלמא אתי לכלל הויה ופשט ליה דכיון דאתי לכלל הויה שיורא הוא: חוץ מן הגולדים מהו השתא מיהו לא איתילידו אז דלמא עתידי דמתילדי. חוץ מבעל אחותה מהו השתא מיהא לא חזיא ליה אז דלמא זמנין דמיתה אחותה וחזיא ליה חוץ מזנותיך מהו בנישואין הא לא שייר אז דלמא הא שייר בביאה חוץ משלא כדרכה מהו בכדרכה הא לא שייר אז דלמא משכבי אשה כתיב: חוץ מהפרת נדרך מהו בנישואין הא לא שייר אז דלמא אישה יקימנו ואישה יפרנו כתיב חוץ מתרומתיך מהו בנישואין הא לא שייר אז דלמא קנין כספו כתיב מהו בנישואין הא לא שייר אז דלמא לשארו וירש אותה כתיב מקידושיך בשטר מהו אפשר דמקדש לה בכסף ובביאה אז דלמא והיתה כתיב איתקוש הוויה להדדי ואיתוקמו בתיקו וכל תיקו דאיסורא לחומרא:
מתני' גופו של גט הרי

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com